

इन्सेक बुलेटिन

वर्ष १ अद्वक ९ जेठ २०७९

निर्वाचन प्रणाली र प्रक्रियाको पारदर्शिता, स्वच्छता र निष्पक्षता विषयक अन्तर्रक्रिया

अनौपचारिक सेवा केन्द्र (इन्सेक)को आयोजनामा निर्वाचन प्रणाली र प्रक्रियाको पारदर्शिता, स्वच्छता र निष्पक्षता विषयक अन्तर्रक्रिया कार्यक्रम विभिन्न सरोकारवालाको उपस्थितिमा वैशाख २६ गते काठमाडौंमा सम्पन्न भयो ।

कार्यक्रममा बोल्डै इन्सेकका अध्यक्ष डा. इन्दिरा श्रेष्ठले नागरिक समाजले आचारसंहिता उल्लङ्घनामा अलिकिति बोले स्पष्टीकरण सोधिहाल्ले तर राजनीतिक दलका जिम्मेवार नेताले आचारसंहिता उल्लङ्घन गर्दै मनपरी बोले पनि निर्वाचन आयोगले गम्भीर भएर कारबाही गर्न नसकेको उल्लेख गर्नुभयो ।

स्थानीय तह निर्वाचनले नै स्थानीय तहलाई सुशासनको बाटोमा लैजाने हुँदा चुनावको बेला हुने हिंसात्मक घटना र आर्थिक चलखेललाई निर्वाचन पर्यवेक्षकहरूले सुक्ष्म रूपले अनुगमन गर्दै अभिलेखीकरण गर्नुपर्ने बताउनुभयो ।

त्यसै इन्सेकका कार्यसमिति सदस्य शोभाकर बुढाथोकीले राजनीतिक दलहरूले निर्वाचनमा विचार, आदर्श र नेतृत्व क्षमताका आधारमा भन्दा डनवाद र धनवादका आधारमा उम्मेदवार चयन गर्दै गएका कारण निर्वाचनको स्वच्छ गरिमा र पारदर्शिता कायम हुन नसकेको बताउनुभयो । पर्यवेक्षणका लागि नागरिक संस्था र व्यक्तिलाई

यसमित्र

प्रदेश १

► इन्सेकको सहयोगमा अस्पतालमा बन्धक विरामीको उद्धार /४ बागमती प्रदेश

► इन्सेक र मानव अधिकार आयोगका प्रतिनिधिद्वारा मतदानस्थलको अनुगमन /४

गण्डकी प्रदेश

► रूपा गाउँपालिकामा शिक्षा, स्वास्थ्य र खाद्य अधिकारका सवालमा टेरिमिभजन संवाद सम्पन्न /५

► बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्यन तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन सम्झौता /६

लुम्बिनी प्रदेश

► इन्सेकद्वारा प्रदेशका विभिन्न जिल्लाका मतदान स्थलहरूको अनुगमन /६

► मानव अधिकारको प्रत्याभूतिका लागि जोड /७

कर्णाली प्रदेश

► इन्सेक कर्णालीको ट्रेलीद्वारा मतदान केन्द्रको अनुगमन /७

► निर्वाचनलाई निपक्ष र मर्यादित बनाउन राजनीतिक दललाई जापन पत्र /८

► शिक्षा, स्वास्थ्य, खाद्य तथा आवासको अधिकार विषयक गोपी सम्पन्न /८

सुदूरपश्चिम प्रदेश

► शिक्षा, स्वास्थ्य, खाद्य र आवास अधिकारको सवालमा टेरिमिभजन संवाद सम्पन्न /९

► घेरलु दिंसा पीडित महिलालाई इन्सेकद्वारा सहयोग प्रदान /१०

आनुमति लिन जटिल बनाईएको बताउदै उहाँले फलाना ठाउँमा पर्यवेक्षण गर भनेर निर्वाचन आयोगले तोक्नु अधिकार नदिएर अधिकारको सङ्घचन गरेको उल्लेख गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा सहभागीहरूलाई स्वागत गर्दै इन्सेकका कार्यकारी निर्देशक विजयराज गौतमले नेपालमा निर्वाचनको स्वच्छता र निष्पक्षता चुनौतिहरूको विश्लेषण गर्दै यसको समाधानका लागि नागरिक संस्था र मानव अधिकार समुदायबाट गर्नुपर्ने वकालत र नीतिगत सुधारमा पहलकदमी लिन कार्यक्रम

आयोजना गरेको बताउनुभयो ।

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगका बागमती प्रदेश प्रमुख यज्ञप्रसाद अधिकारीले निर्वाचन अगाडि र निर्वाचनका दिन भन्दा निर्वाचन पछाडिका दिनमा उम्मेदवारलाई धम्कीका घटना बढी आउने गरेको बताउनुभयो ।

संविधानले परिकल्पना गरेको लैङ्गिक समानतालाई गठबन्धनका नाममा स्थानीय तहका प्रमुख र उपप्रमुख मध्ये कुनै एउटा पदमा राजनीतिक दलले महिला उम्मेदवार चयन गर्नुपर्ने व्यवस्था रहे पनि गठबन्धनका नाममा दुवै पदमा पुरुष

उम्मेदवार बनाईनु संविधानमाथिको ठिग रहेको उहाँको भनाइ थियो । कार्यक्रममा इन्सेकका मानव अधिकार शिक्षा प्रमुख मदन पौडेलले स्वच्छ, निष्पक्ष र भयरहित निर्वाचनका चुनौती विषयमा प्रस्तुतीकरण गर्नुभएको थियो । प्रस्तुतिका क्रममा उहाँले हिंसाको प्रयोग, आचारसंहिताको उल्लङ्घन र राज्य संरचनाको दुरुपयोग निर्वाचनका गम्भीर चुनौतिका रूपमा रहेको उल्लेख गर्नुभयो । कार्यक्रममा विभिन्न संस्थाबाट सहभागी प्रतिनिधिहरूले पनि आफ्नो जिज्ञासा र धारणा राख्नुभएको थियो ।

स्थानीय तह निर्वाचन-२०७९ पर्यवेक्षण प्रारम्भिक प्रतिवेदन पेश

इन्सेकले निर्वाचन आयोगसमक्ष वैशाख २० गते साँझ नै स्थानीय तह निर्वाचन-२०७९ पर्यवेक्षण प्रारम्भिक प्रतिवेदन पेश गरेको छ । इन्सेकले छिटफुट वादविवाद, केही भडप तथा आचारसंहिता उल्लङ्घनका घटना बाहेक शान्तिपूर्ण रूपमा स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भएको जनाएको छ । निर्वाचन आयोगबाट पर्यवेक्षण अनुमति प्राप्त गरेका आफ्ना २ सय ३४ जना पर्यवेक्षकले देशभरका २ सय ५० भन्दा बढी मतदानस्थलको अनुगमन गरेको जनाउदै इन्सेकले विगतका निर्वाचनजस्तै यस निर्वाचनमा पनि अपाङ्गता भएका मतदाताले केही स्थानमा मतदान गर्न

कठिनाइ भोग्नु परेको जनाएको छ ।

मतदान केन्द्रहरू अपाङ्गतामैत्री नभएको, बाँकेको राँझास्थित आदर्श माविमा अपाङ्गता भएका मतदातालाई ह्वीलचेयर लैजानबाट बञ्चित गरेको पनि इन्सेकले प्रतिवेदनमा औल्याएको छ । ‘काठमाडौं लगायत अन्य केही मतदान केन्द्र साँधुरो भएका कारण मतदान कार्य ढिला हुनुका साथै मतदातालाई अप्ल्यारो भएको

पाइयो ।’-इन्सेकले प्रारम्भिक प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेको छ-‘भक्तपुरका केही मतदान केन्द्रमा अस्तव्यस्त र भद्रगोल व्यवस्थापन भएको पाइयो ।’ अघिल्लो निर्वाचनका लागि मतदाता परिचयपत्र लिएका मतदाताको क्रम सङ्घर्ष फरक हुँदा नाम खोज समय लागेको र यसले मतदान प्रक्रियामा ढिलासुस्ती भएको पनि इन्सेकले जनाएको छ ।

प्रतिवेदन बुभ्दै निर्वाचन आयोगका उपसचिव कमल भट्टराईले पर्यवेक्षण गर्ने संस्थाहरूमा प्रारम्भिक प्रतिवेदन बुझाउने इन्सेक पहिलो संस्था भएको बताउनु भयो । उहाँले भन्नु भयो-‘प्रतिवेदनमा औल्याइएका विषयमा आयोगले अध्ययन गरी आवश्यक कारवाही गर्नेछ । यहाँहरूको सुभाव ग्रहण गरी सकेसम्म निर्वाचनको स्वच्छतामा ध्यान दिइनेछ ।’

पर्यवेक्षकहरूका लागि अभिमूखीकरण सम्पन्न

अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र (इन्सेक) ले आगामी वैशाख ३० गते स्थानीय तह निर्वाचन २०७९ पर्यवेक्षकहरूका लागि काठमाडौंमा वैशाख १९ गते एक दिने अभिमूखीकरण तालिम सञ्चालन गरेको छ । कार्यक्रममा स्वागत गर्दै इन्सेकका कार्यकारी निर्देशक विजयराज गौतमले स्वच्छ निर्वाचनका लागि पर्यवेक्षकले स्वतन्त्र र निश्पक्ष भूमिका निर्वाह गर्नु पर्ने बताउनु भयो । कार्यक्रममा बोल्दै इन्सेकका अध्यक्ष डा. इन्दिरा श्रेष्ठले निर्वाचन पर्यवेक्षकहरूले निर्वाचनका क्रममा हुने आचारसंहिता उल्लङ्घनका घटनालाई सुक्ष्म रूपले अनुगमन गर्दै अभिलेखीकरण गर्नुपर्ने उल्लेख गर्नु भयो । निर्वाचनलाई स्वच्छ, स्वतन्त्र, भयरहित

र मर्यादित बनाउन पर्यवेक्षकहरूको अहम् भूमिका रहने भएकाले उहाँले पर्यवेक्षकहरूले निष्पक्षरूपले पर्यवेक्षण गर्नुपर्ने र सबैसँग अनुशासित र सुमधुर सम्बंध कायम गर्नुपर्ने बताउनु भयो । इन्सेकका कार्यकारी

निर्देशक विजयराज गौतमले इन्सेकले देशका ७७ जिल्लाका २ सय भन्दा बढी स्थानीय तहको निर्वाचनको पर्यवेक्षण गर्ने जानकारी दिनु भयो ।

उहाँले २ सय भन्दा बढी पर्यवेक्षक इन्सेकले स्थानीय निर्वाचन २०७९ को पर्यवेक्षणका लागि परिचालन गरेको र इन्सेकको विश्वासनीयता कायम राख्न पर्यवेक्षक निर्वाचन आचारसंहितको पूर्ण पालना गर्न निर्देशन दिनु भयो ।

निर्वाचन आचारसंहिता, निर्वाचनमा इन्सेकसम्बद्ध पर्यवेक्षकहरूको काम कर्तव्य र अधिकारलगायतका विषयमा इन्सेक केन्द्रीय कार्यालयका रमेशप्रसाद तिमलिस्ना र आर्जु कार्कीले पर्यवेक्षणको अवधारणा, पर्यवेक्षकहरूको भूमिका तथा पर्यवेक्षणको महत्वलगायतका विषयमा सहजीकरण गर्नु भएको थियो । तालिममा काठमाडौं, भक्तपुर र ललितपुर जिल्ला प्रतिनिधिका सहित उपत्यका भित्रका ६० जना पर्यवेक्षकको सहभागिता रहेको थियो ।

इन्सेकको सहयोगमा अस्पतालमा बन्धक विरामीको उद्धार

आर्थिक अभावका कारण नसकेर लामो समयदेखि अस्पतालमा बन्धक रहनुभएका पाँचथर फालेलुङ्ग गाउँपालिका-५ प्रांग्नबुङ्ग निवासी ३४ वर्षीय शुक्रबहादुर (सुकराज) खपाङ्गीको इन्सेकको पहलमा वैशाख २० गते उद्धार गरिएको छ। खोटाडमा २०७८ माघ ६ गते उच्च रक्तचापका कारण अकस्मात् बेहोस भएपछि थप उपचारका लागि काठमाडौंको चावहिलस्थित दिर्घायू गुरु अस्पताल चावहिलमा भर्ना हुनुभएको थियो। सोहि अस्पतलमा टाउकोको सल्यकिया गरेपछि २०७८ फागुन १ गते अस्पतालले डिस्चार्ज पत्र दिए पनि उपचार बापतको बिल तिर्न नसकेर १ सय

५ दिनदेखि अस्पतालमै बन्धक रहनुभएको थियो। पीडितले आर्थिक अभावमा उपचारमा लागेको बिल तिर्न नसकेको भन्दै सहयोग गरिदिन भन्दै इन्सेकलाई ०७९ वैशाख १९ गते निवेदनमार्फत इन्सेक काठमाडौं जिल्ला प्रतिनिधिलाई अनुरोध गर्नु भएको थियो। उद्धारको क्रममा अस्पतालमा उपचार बापतको कूल खर्च १० लाख ३० हजार मध्ये पीडितलाई अस्पतालबाट छुटाउन पाँचथरका इन्सेक पूर्व जिल्ला प्रतिनिधि मंगल बेघा लगायतको टिमले ‘शुक्रबहादुर मगर उद्धार अभियान’ सञ्चालन गरी देश विदेशबाट विभिन्न सहयोगी मार्फत उठेको ३ लाख ३३ हजार ३३३ रुपैयाँ पीडितका आफन्तको रोहबरमा अस्पताललाई बुझाईदिनुभएको

थियो। त्यस्तै पीडितको परिवारले विभिन्न समयमा गरी ४ लाख ६४ हजार ६ सय ७० रुपैयाँ अस्पताललाई बुझाउनुभएको थियो। अस्पतालमा उपचारबापतको कूल खर्च १० लाख ३० हजार मध्ये इन्सेकको सहजिकरणम अस्पताल प्रशासनले २ लाख ३० हजार रुपैयाँ मिनाह गरीदिएको थियो।

विरामीको उद्धारपछि घर फर्किनको लागि इन्सेकले वैशाख २० गतेका लागि काठमाडौं-भद्रपुर रुटको दुई थान हवाई टिकट उपलब्ध गरेको थियो। पीडितको उद्धारपछि घर फर्किन निःशुल्क हवाई टिकट पाउँदा खुशी लागेको भन्दै पीडितकका आफन्त बेघाले इन्सेकलाई धन्यवाद दिनुभयो।

बागमती प्रदेश

इन्सेक र मानव अधिकार आयोगका प्रतिनिधिद्वारा मतदानस्थलको अनुगमन

अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र (इन्सेक) प्रतिनिधि र राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग बागमती प्रदेश कार्यालयबाट स्थानीय तह सदस्य निर्वाचन अनुगमनका लागि खटिएको टोलीले हेटौँडा उपमहानगरपालिका अन्तर्गतका पाँच ओटा मतदान स्थलको अनुगमन तथा पर्यवेक्षण गरेको छ। इन्सेकका जिल्ला प्रतिनिधि तथा निर्वाचन पर्यवेक्षक पुष्पराज अधिकारी, मानव अधिकार अधिकृत जागेश्वर चापागाई र लोकनाथ घिमिरेले हेटौँडा उपमहानगरपालिका वडा नम्बर ४ को भुटनदेवी मावि, वडा नम्बर ६ चौधडाको बंशगोपाल मावि, वडा नम्बर ७

नागरिको नवज्योती मावि, बडा नं. ८ कमानेको चन्द्रोदय मावि र बडा नं. १५ नम्बर रातोमाटेमा रहेको बडा कार्यालय भवन मतदान स्थलहरूको अनुगमन गरेको हो । टोलीले मतदान अधिकृतहरूसंग मतदान केन्द्रको अवस्था, निर्वाचनको तयारी, सुरक्षा अवस्था लगायतका विषयमा छलफल समेत भएको थियो ।

अनुगमन टोलीले स्थानीय तह सदस्य निर्वाचनमा मानव अधिकार दृष्टिकोणबाट उम्मेदवारले स्वतन्त्र रूपमा प्रचार प्रसार तथा आवातजावतको अधिकार, मतदान केन्द्रसम्म मतदाताको पहुँचको अवस्था, मतदाता शिक्षा, निर्वाचन आचारसंहिताको पालना, अपाङ्गता, अशक्त, जेष्ठनागरिक, गर्भवती महिला लगायतका व्यक्तिहरूका

लागि मतदानको समयमा प्राथमिकतामा राखिए नराखिएको विषयमा अनुगमन समेत गरेको छ । साथै समग्रमा निर्वाचन स्वतन्त्र, निष्पक्ष भयरहित अवस्थामा सम्पन्न भए नभएको विषयमा अनुगमन गर्ने छ । आयोगको अनुगमन टोलीले मतदान पश्चात मतगणना तथा विजय जुलूस च्याली तथा सभाहरूको समेत अनुगमन गरिने जनाएको छ ।

गण्डकी प्रदेश

रूपा गाउँपालिकामा शिक्षा, स्वास्थ्य र खाद्य अधिकारका सवालमा टेलिभिजन संवाद सम्पन्न

अ(इन्सेक) गण्डकी प्रदेशको आयोजनामा रूपा गाउँपालिकामा शिक्षा, स्वास्थ्य र खाद्य अधिकारका सवालमा टेलिभिजन संवाद वैशाख ९ गते सम्पन्न गरिएको छ । कार्यक्रममा रूपा गाउँपालिकाका प्रशासकिय अधिकृत सन्तोष ढुङ्गानाले नागरिकहरु सचेत बन्दा पालिकालाई सेवा सुधार गर्नका लागि सहयोग पुग्ने बताउनुभयो । उहाँले पालिकामा भएका सेवा र गतिविधि पारदर्शी रहने गरेको बताउनुभयो ।

प्रविधिमैत्री शिक्षामा पालिकाले जोड दिएको बताउदै विद्यार्थी र शिक्षकलाई प्रविधिसँग जोड्न आवश्यक पुर्वाधार र सामाग्री व्यवस्था गरिएको उहाँको भनाइ थियो । उहाँले कृषिलाई व्यवसायिक बनाउन एक घर एक करेसाबारी, हरेक किसानको घरघरमा सेवा प्रवाह गरिए आएको बताउनुभयो । उत्पादन भएका तरकारीहरु खेर नजान दिनका लागि पालिकामा कोल्ड स्टोर सञ्चालन गरिएको उहाँको भनाइ थियो । रूपा अस्पतालका प्रमुख डा. ऋषिराज अधिकारीले कोभिड १९ सङ्क्रमणपछि रूपा स्वास्थ्य चौकीलाई आवश्यक उपकरणहरु प्रवन्ध गरी अस्पतालको रूपमा अगाडि बढाइएको बताउनुभयो । उहाँले अस्पतालबाट करिब २ हजार जना सेवाग्राहीले स्वास्थ्य सेवा लिएको जानकारी गराउनुभयो । उहाँ अनुसार

अस्पतालले नेपाल सरकाले उपलब्ध गराएका औषधि बाहेक आवश्यकताका आधारमा अन्य औषधि पनि निःशुल्क प्रदान गर्दै आइरहेको छ । रूपा गाउँपालिका प्रशासन प्रमुख लोकनाथ पौडेलले गाउँपालिकाबाट हुने सेवा प्रवाहलाई कसरी नागरिकहरूलाई सहज रूपमा प्रदान गर्न सकिन्छ, भन्ने विषयमा पालिका सचेत रहेको बताउनुभयो । शिक्षा शाखा प्रमुख सन्दिप पौडेलले अन्तरक्रियाबाट आएका गुनासोलाई पनि सम्बोधन गर्ने गरी आगामी कार्यक्रमहरु तय गरिने भनाई राख्नुभयो । पशु सेवा शाखाका अधिकृत बिमल सुवेदीले नागरिकहरूलाई सेवा प्रवाहमा सहज महशुस गर्ने गरी घरमै पुगेर पशु सेवा प्रदान गरिए आएको बताउनुभयो । पशु नश्ल सुधार अन्तरगत वार्षिक ४ सय बन्दा बढी कृत्रीम गर्भादान गरिए आएको उहाँले जानकारी दिनुभयो ।

इन्सेक गण्डकी प्रदेश संयोजक

शिव खकुरेलले इन्सेकले नागरिकका अधिकारका सवालमा निरन्तर काम गर्दै आइरहेको बताउनुभयो । उहाँले भौतिक विकास मात्रै नभइ मानवीय विकासलाई प्राथमिकतामा राखेर नीति तथा कार्यक्रम बनाउन आग्रह गर्नुभयो । इन्सेकद्वारा रूपा गाउँपालिकामा गठन गरिएको मानव अधिकार समुहका अध्यक्ष तिलबहादुर खड्काले नागरिकलाई आफ्ना अधिकारका बारे सुसूचित गराउन समूहले महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको बताउनुभयो । मानव अधिकार समूह सदस्य शर्मिला खनालले मानव अधिकार समूह गठनपछि नागरिकहरूले शिक्षा, स्वास्थ्य, खाद्य अधिकारका सवालमा सचेत बन्न लागेको बताउनुभयो । उहाँले पालिकाको तरफबाट नियमित रूपमा अनुगमन हुन आवश्यक रहेको बताउनुभयो । समूहकै सदस्य देवी न्यौपानेले इन्सेकको कार्यक्रमका माध्यमबाट समाजमा बाहिर निस्केर अधिकारका

विषयमा बोल्न सक्ने बनेको बताउनु भयो । खाद्यान्न खरिद गर्दा उत्पादन मिति र उपभोग्य मिति हेतै बानीको विकास भएको उहाँको भनाइ थियो । पालिकाबाट प्रवाह हुने सेवाबारे नागरिकहरुले नै थाहा नपाउने अवस्था रहेको भन्दै त्यसलाई

सुधार गर्दै लैजान उहाँले आग्रह गर्नुभयो । कार्यक्रमका एक सहभागी खस बहादुर गुरुडले अशक्त र अपाङ्ग नागरिकहरुले सहज रूपमा सेवा लिन सक्ने अवस्था नरहेको बताउदै त्यसलाई सुधार गर्न ध्यानाकर्षण गराउनुभयो । इन्सेक रूपा गाउँपालिका

सहजकर्ता तिर्सना तिमित्सिनाले बडा तहमा कार्यक्रम सञ्चालन गरेर त्यहाँबाट उठेका समस्यालाई समाधानका लागि गाउँपालिकामा जानकारी गराउने काम गर्दै आइरहेको बताउनुभयो ।

बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्धन तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन सम्झौता

अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र (इन्सेक) र सामाजिक विकास कार्यालय कास्कीबिच बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्धन तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन सम्झौता वैशाख ६ गते पोखरामा भएको छ । ‘बालमैत्री स्थानीय प्रवर्धन कार्यक्रम सञ्चालनका लागी

स्थानीय तह, प्रहरी, विद्यालय लगायत सरोकारबालाहरुबिच समन्वय गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ,’ सम्झौतामा उल्लेख छ ।

इन्सेक गण्डकी प्रदेश कार्यालय संयोजक शिव खकुरेल र सामाजिक विकास कार्यालय कास्की प्रमुख इन्द्र बहादुर

थापाले सम्झौता पत्रमा हस्ताक्षर गर्दै स्थानीय तहमा बालबालिकाको सहभागिता र बालअधिकार सवालमा कार्यक्रमले प्रभावकारी भूमिका खेल्ने बताउनुभयो ।

कार्यक्रमका लागी स्थानीय तह छनौट गरी छिटै कार्यक्रम सञ्चालन गरिने इन्सेक गण्डकी संयोजक शिव खकुरेलले बताउनुभयो ।

लुम्बिनी प्रदेश

इन्सेकद्वारा प्रदेशका विभिन्न जिल्लाका मतदान स्थलहरूको अनुगमन

इन्सेक कार्यालयले वैशाख २९ गते बाँके जिल्लाका विभिन्न मतदान स्थलको अनुगमन गर्नुको साथै जिल्ला निर्वाचन अधिकारीलाई भेटेर निर्वाचनको तयारीको अवस्थाबारे जानकारी लिएको छ । इन्सेकका सदस्य कृष्णमुरारीप्रसाद भट्ट, अधिकृत विनोद पाण्डे र टेकनाथ आचार्यले मतदान स्थलहरूको अनुगमन गरेका थिए । अनुगमनका क्रममा हावाहुरी र पानीले निम्त्याउन सक्ने जोखिमबाट बच्न टेन्टहरूको व्यवस्था गरेको पाइयो । निर्वाचन स्थलहरूमा मतदाता पत्र वितरण गरिएको, समान्य मतदान शिक्षा प्रदान गरिएको र निर्वाचन स्थलमा कुनै पनि पार्टीहरूको प्रचार प्रसार सामग्री नराखेको पाइयो । निर्वाचन अधिकारी रमा पन्तले निर्वाचनका सबै कामहरू करिब करिब सम्पन्न भइसकेको बताउनु भयो । यसैगरी

इन्सेकका संयोजक भोला महतलगायत मानव अधिकारकर्मीको टोलीसँग बेलायती राजदुतावासका मिसन उप-प्रमुख एडवर्ड रोबट्स र सुशासन सल्लाहकार मधु विश्वकर्माले भेट गरी स्थानीय तह निर्वाचनका बारेमा छलफल गरेको छ ।

इन्सेक कपिलवस्तु प्रतिनिधि पार्वती आचार्यसहितको टोलीले कपिलवस्तु नगरपालिका-२ स्थित भगवानदास मावि

ठुलो बर्गदवा, बाल मन्दिरको मतदान केन्द्र र बडा नम्बर ४ को यशोधरा माविको मतदान केन्द्रको अनुगमन गरेको छ । स्थानीय तह निर्वाचनको पुर्व सन्ध्यामा माहुरी होमका रामदयाल ठाकुर, इन्सेक प्रतिनिधि पार्वती आचार्य, माहुरी होमका निर्देशक लक्ष्मी श्रेष्ठ र जवाफदेहिता निगरानी समितीका प्रतिनिधि पुष्पा रेमीको टोलिले अनुगमन गर्नु भएको थियो । अनुगमनका क्रममा

मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयबाट सवारी पास लिनेको भुइचो लागेको थियो । सवारी साधनको पास बताउन

आएका नागरिक तथा उम्मेदवारहरू पास कुन निकायबाट प्राप्त गर्ने भन्ने बारेमा अनभिज्ञ रहेको पाइयो । यशोधरा माविमा

उक्त मतदान केन्द्रका दुई वटा बुथमा महिला मैत्री निर्वाचन अधिकृत सहितको टोली रहेको पाइयो ।

मानव अधिकारको प्रत्याभूतिका लागि जोड

राजनीतिक परिवर्तनका लागि लडेका व्यक्तिहरूको अधिकार कुण्ठित हुँदासम्म मानव अधिकारको प्रत्याभूति नहुने लुम्बिनी प्रदेशका सभामुख पूर्णबहादुर घर्तीले बताउनु भएको छ । अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र इन्सेक लुम्बिनी प्रदेशद्वारा वैशाख ९ गते बुटवलमा आयोजित मानवअधिकारको पाँचौ राष्ट्रिय कार्ययोजना कार्यान्वयनमा सरोकारवालाहरूको भूमिका विषयक प्रदेश स्तरीय कार्यक्रममा घर्तीले उक्त कुरा बताउनु भएको हो ।

सभामुख घर्तीले मानव अधिकारको सवाल महत्वपूर्ण विषय भएको भन्दै लोकतन्त्र र मानव अधिकार एक अर्काका परिपूरक भएकोले यसको संरक्षण गर्नु राज्यको दायित्व भएकोले मानव अधिकारको विषयवस्तु समय अनुसार फरक हुदै यसको दायरा फराकिलो हुदै जाने बताउनु भयो ।

उहाँले विस्तृत शान्ति सम्भौतामा उल्लेख गरिएको सम्भौतालाई लामो समयसम्म पनि व्यवस्थापन गर्न नसक्दा बेपत्ता पारिएका र शहिदहरूको सवाललाई सम्बोधन गर्न नसकिएकोप्रति चिन्ता व्यक्त गर्दै यस प्रति प्रदेश सरकार संवेदनशिल भएको बताउनु भयो । जिल्ला समन्वय

समितीका प्रमुख एकराज विश्वकर्माले मानव अधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजनालाई कार्यान्वयनका लागि राजनीतिक समस्या हल गर्दै आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक अधिकार प्राप्तीलाई जोड दिनुपर्ने बताउनु भयो । विश्वकर्माले विकास गर्दा भौतिक विकास मात्र नभइ मानवीय विकासमा जोड दिए समाजमा रहेका अपराधिक घटना न्यूनीकरण हुने धारणा राख्नु भयो ।

उहाँले जिल्लास्तरको मानव अधिकार कार्ययोजना कार्यान्वयन समितीको जिम्मेवारी भएकोले यस विषयमा संवेदनशिल भएर अगाडि बढने प्रतिबद्धता जनाउनु भयो । मुख्यमन्त्री तथा मन्त्री परिषदको कार्यालयका कानुन सचिव राजेन्द्र थापाले मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्नका लागि प्रदेश सरकार संवेदनशिल भएर अगाडि बढेको बताउनु भयो ।

थापाले मानव अधिकार कार्ययोजनाले व्यवस्था गरे बमोजिम प्रदेश सरकारको १८ वटा विषय र स्थानीय तहका १७ वटा विषय समेटेको र समितीले सोही अनुसार पहिलो बैठक गरेको भएपनि विभिन्न समस्याका कारण अन्य बैठक बस्न नसकेको बताउनु भयो । प्रमुख जिल्ला अधिकारी ऋषिराम तिवारीले मानव

अधिकार कार्ययोजनाको कार्यान्वयनको अवस्थालाई हेर्दा यसको विकासक्रम क्रमिकरूपमा अगाडि बढेको बताउदै यसकालागि गैरसरकारी संस्थाहरूको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको बताउनु भयो । कार्यक्रममा इन्सेक केन्द्रीय कार्यालयकी एडभोकेशी विभाग प्रमुख सम्भा श्रेष्ठले मानव अधिकारको पाँचौ राष्ट्रिय कार्ययोजनाका विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग बुटवलका प्रमुख सन्तोष आचार्यले मानव अधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजनाले चार तहको समितीको व्यवस्थापन गरेकोले ती समितीहरूलाई क्रियाशील बनाउन सके यसको प्रभावकारीता बढने बताउनु भयो । आचार्यले मानव अधिकार उल्लंघन र अपराधलाई एउटै हिसाबले बुझदा र छुट्ट याउन नसक्दा समस्या भएको बताउनु भयो । नेपाल बार एसोसिएशन रूपन्देहीका पूर्व अध्यक्ष शिव गौडेलले मानव अधिकारको संरक्षण गर्ने दायित्व राज्यको भएकोले मानव अधिकार उल्लंघनकर्तालाई कानुन बमोजिम कारबाही गर्ने र पीडितलाई न्याय दिन नसकेको बताउनु भयो । इन्सेक लुम्बिनी प्रदेशका संयोजक भोला महत्तेले राज्यले ल्याउने कानुन, ऐन कार्यान्वयन गर्नकालागि समन्वय गरेर जान सके यसको प्रभावकारीता बढने बताउनु भयो ।

कर्णाली प्रदेश

इन्सेक कर्णालीको टोलीद्वारा मतदान केन्द्रको अनुगमन

अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र (इन्सेक) कर्णाली प्रदेशको टोलीले वीरेन्द्रनगर नपास्थित विभिन्न मतदान स्थलहरूको वैशाख २९ गते स्थलगत अनुगमन गरेको छ । टोलीले

वीरेन्द्रनगर नपा-७ स्थित पदमलीला प्राविं, श्रीकृष्ण संस्कृत तथा साधारण माविमा, वडा नं ८ स्थित बालमन्दिर प्राविं र वीरेन्द्रनगर नपा ३ स्थित हरिडिलभुमि माविमा मतदान स्थलहरूको स्थलगत अनुगमन गरेको हो

। अनुगमनको क्रममा श्रीकृष्ण संस्कृत तथा साधारण माविमा खटिएका मतदान अधिकृत सुर्वण खडकाले विद्यालयको कक्षा कोठा भित्र नै मतदान गर्ने गरी व्यवस्थापन गरिएको र मतदाता परिचय-पत्र वितरण

कार्य भईरहेको बताउनु भयो । तीनवटा मतदान केन्द्र तोकिएको सो माविको मतदान स्थलमा ८ सय ६८ जना मतदाता रहेको खडकाले जानकारी दिनुभयो ।

बालमन्दिर प्राविका मतदान अधिकृत दीपा हमालले सो मतदान स्थलमा सबै महिला कर्मचारीहरू खटिएको र वर्षातको कारण मतदानस्थल व्यवस्थापन गर्न समस्या देखिएको बताउनु भयो । मतदाता परिचय-पत्र लिन आउने क्रम जारीरहेको र मतदाता परिचय-पत्र वितरणका साथ मतदाता शिक्षा प्रदान गरिएको हमालले उल्लेख गर्नुभयो । पाँचवटा मतदान केन्द्र

रहेको हरिडलभुमि माविमा कुल ५ हजार ८० जना मतदाता रहेको मतदान अधिकृत प्रकाश पौडेलले जानकारी दिनुभयो । मतदान स्थलबाटै मतदाता परिचय-पत्र वितरणको व्यवस्था मिलाइएपनि नागरिकताको आधारमा मतदान गर्न पाईने हुँदा मतदाता परिचय-पत्र लिन मतदाताहरू उत्साहित नभएको बताउनु भयो । यस्तै पदमलिला प्राविका मतदान अधिकृत भलकप्रसाद कोइराललाले सर्वदलीय बैठको सहमति अनुरुप कक्षा कोठाभित्र मतदान गर्ने व्यवस्थापन मिलाइएको बताउनु भयो । ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता, गर्भवती, सुत्केरी र क्रियापुत्रीहरूका लागि लाइनमा बस्न नपर्ने गरी लाइनको व्यवस्थापन गरिएको जानकारी दिनुभयो । अनुगमनको क्रममा पदमलिला प्राविका बाहेक अन्यत्र मतदान स्थलहरूमा मास्क र सेनिटाईजरको व्यवस्थापन नगरिएको पाइएको थियो । अनुगमनमा इन्सेकका प्रदेश संयोजक नारायण सुवेदी, परियोजना संयोजक किरण पौडेल, कार्यक्रम अधिकृत परिष्कृत पौडेल र फोकल पर्सन दुर्गा थापा रहेका थिए ।

निर्वाचनलाई निष्पक्ष र मर्यादित बनाउन राजनीतिक दललाई ज्ञापन पत्र

स्थानीय तहको निर्वाचन निष्पक्ष र मर्यादित बनाउन सुर्खेतस्थित प्रमुख राजनीतिक दलहरूलाई मानव अधिकार समूह सुर्खेतले बैशाख ८ गते ज्ञापन पत्र बुझाएको छ । निर्वाचनमा भाग लिने राजनीतिक दलहरूले आ-आफ्नो घोषणा पत्रमार्फत जनता सामूँ जाने तयारी गरिरहेका बेला मानव अधिकार समूहले पहिचान गरेका सवालहरू आ-आफ्नो घोषणा पत्रमा समेट्न ज्ञापन पत्र बुझाएका हुन् ।

ज्ञापन पत्र बुझ्दै नेकपा माओवादी केन्द्र सुर्खेतका संयोजक जीतवहादुर रानाले मानव अधिकार समूहले उठाएको

सवाल सहनीय भएको भन्दै पार्टीले जनताको सवाललाई प्राथमिकतामा राखेको बताउनुभयो ।

त्यस्तै, नेकपा एमाले सुर्खेतका अध्यक्ष अमृत विसीले मानव अधिकार समूहले उठाएको सवाल प्रत्यक्ष जनतासँग जोडिएको हुँदा पार्टीले निर्माण गर्न लागेको घोषणा पत्रमा समेट्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्नुभयो । नेपाली काङ्गेस सुर्खेतका सचिव बालदिप कडेलले आफ्नो दलले घोषणा पत्र लेख्ने तयारी गरिरहेकै बेला मानव अधिकार समूहले उठाएका सवाल समसामयिक विषय भएकाले पार्टीको ध्यानाकर्षण भएको भन्दै घोषणा पत्र तयार गर्न आधार हुने

बताउनुभयो ।

त्यस्तै, समूहले नेकपा एकीकृत समाजवादी र राष्ट्रिय जनमोर्चालाई समेत ज्ञापन पत्र बुझाएको थियो । मानव अधिकार समूहले पहिचान गरेका शिक्षा, स्वास्थ्य, खाद्य तथा आवास लगाएत राजनीतिक दलले निर्वाचनमा ल्याउने घोषणा पत्रमा समावेश गर्नुपर्ने ज्ञापन पत्रमा उल्लेख गरिएको छ ।

मानव अधिकार समूह वीरेन्द्रनगरको अध्यक्ष लक्ष्मी शर्मा, समूहका सदस्यहरू सन्त केसी, राजेन्द्र शर्मा र शोभा विकसहितको टोलीले ज्ञापन पत्र बुझाएको

शिक्षा, स्वास्थ्य, खाद्य तथा आवासको अधिकार विषयक गोष्ठी सम्पन्न

शिक्षा, स्वास्थ्य, खाद्य तथा आवासको अधिकार विषयक गोष्ठी चैत २९ गते वीरेन्द्रनगरमा सम्पन्न गरिएको छ । इन्सेक कर्णाली प्रदेश कार्यालयद्वारा आयोजना गरिएको गोष्ठीमा राष्ट्रिय भूमि आयोग सुर्खेतका अध्यक्ष श्रीधर पौडेलले जिल्लामा भूमिहीनलाई जग्गाधनी प्रमाण पत्र (पुर्जा) वितरण गर्न सुरु गरिसकेको भन्दै अब वीरेन्द्रनगरमा भूमिहीनहको समस्या केही हदसम्म कम

हुने बताउनु भयो ।

नगरपालिकाको शिक्षा शाखाका प्रतिनिधि उत्तमप्रसाद आचार्यले लगानी कम हुँदा अपेक्षित उपलब्धि हासिल गर्न निकै चुनौति रहेको बताउनु भयो । यद्यपी, नगरपालिकाले अधिकतम प्रयत्न गरेको उहाँले बताउनु भयो ।

स्वास्थ्य शाखाका प्रमुख पर्शुराम खड्काले पनि नगरभित्रका विद्यालयहरूमा स्वास्थ्यकर्मी राखेर विद्यार्थीको प्राथमिक उपचार, सामान्य स्वास्थ्य परीक्षण र

मनोविमर्श, परामर्शको क्षेत्रमा टेवा पुगेको बताउनु भयो ।

भूमि अधिकार मञ्च सुर्खेतका अध्यक्ष राजेन्द्र शर्मा भूमि र आवासको समस्या समाधानका लागि नगरपालिकाले कामलाई गति दिनुपर्ने अवस्थामा थाति राखेको आरोप लगाउदै भूमिहिनहरू नगरक्षेत्रमा धेरै रहेको बताउनु भयो ।

स्वास्थ्य संस्थाहरूमा निःशुल्क पाउने औषधिहरू समेत पाउन नसकिएको

सहभागीहरूको गुनासो रहेको छ ।

अहिले विद्यालयहरूमा भर्ना अभियान चलिरहेकामा आधारभूत तहको शिक्षा निःशुल्क भनेपनि नगरक्षेत्रका विद्यालयले धमाघम शुल्क लिइरहेको सहभागीले गुनासो गरेका थिए । सहभागीले शिक्षा, स्वास्थ्य, खाद्य र आवासको क्षेत्रमा बढ दो समस्या रहेको भन्दै सरोकारवालाहरूले समाधानका लागि ध्यान दिनुपर्ने बताएका थिए ।

सुदूरपश्चिम प्रदेश

शिक्षा, स्वास्थ्य, खाद्य र आवास अधिकारको सवालमा टेलिभिजन सम्पन्न

आइन्सेक्रिट नौपरिक क्षेत्र सेवा केन्द्र कार्यालय, धनगढी, मानव अधिकार समुह र नेपाल टेलिभिजनको संयुक्त आयोजनामा शिक्षा, स्वास्थ्य, खाद्य र आवास अधिकारको सवालमा सरोकारवालासँग टेलिभिजन सम्पन्न कार्यक्रम वैशाख ९ गते गोदावरी नगरपालिकामा सम्पन्न भएको छ ।

इन्सेक्रिट सुदूरपश्चिम प्रदेश संयोजक खडकराज जोशीले स्थानीय समुदायलाई सचेत पाई जिम्मेवार निकायलाई जवाफदेही बनाउन इन्सेकले लामो

समयदेखि मानव अधिकारका आधारभूत अधिकार क्रमसः शिक्षा, स्वास्थ्य, खाद्य र आवासको अधिकारको कार्यान्वयनका लागि राज्यका विभिन्न निकायहरूलाई खबरदारी गर्दै आइरहेको बताउनु भयो ।

गोदावरी नगरपालिकाका प्रमुख हरीसिंह साउदले गोदावरी नगरपालिकाले विभिन्न नीति बनाएर मानव अधिकारको सवालमा काम भइरहेको भएपनि प्राविधिक कठिनाई, सिमित स्रोत साधन तथा बजेट अभावका कारण जनताको

आकांक्षा बमोजिम काम हुन नसकेको भएपनि भौगोलिक बिकट्टाका आधारमा दुर्गममा रहेका बडा नम्बर १२ र ४ का नागारिकलाई शिक्षा र स्वास्थ्यमा पहुँच पुऱ्याउन विद्यालयमा दिवा खाजाको व्यवस्था र गाउँघर क्लिनिक सञ्चालनमा ल्याएको बताउनु भयो ।

गोदावरी नगरपालिकाका उपप्रमुख रत्ना कडायतले पाँच वर्षको अवधिमा ५३ ओटा ऐन बनाएर नगरपालिकाले मानव अधिकारको आधारभूत सवाल शिक्षा, स्वास्थ्य, खाद्य र आवासको अधिकारलाई

प्राथमिकतामा राखेर अपाङ्गता, गरिव, विपन्न, दलित, सिमान्कृत समुदायका बालबालिकाहरूलाई छात्रवृति, विद्यालयमा सेनेटरी प्याड, १२ ओटै बडामा आधारभूत स्वास्थ्य इकाई सञ्चालनमा ल्याएको र पालिकामा बेरोजगारी समस्या हटाउन प्राविधिक शिक्षालाई अगाडी बढाएको बताउनु भयो ।

गोदावरी नगरपालिकाका स्वास्थ्य शाखा प्रमुख नवराज अवस्थीले सबै वडाका स्वास्थ्य केन्द्रमा ३२ प्रकारका निःशुल्क औषधिको व्यवस्था भएपनि प्रदेश

र संघ सरकारसँग लामो र भन्नफिलो खरिद प्रकृया भएका कारण कहिले काही स्वास्थ्य केन्द्रमा औषधि अभाव हुने गरेका स्विकार गर्नु भयो ।

उहाँले भन्नु भयो ‘औषधी खरिद गर्न प्रदेश र संघ सरकारसँग समन्वय गर्नु पर्छ । त्यसैले लामो र भन्नफिलो भएकाले दई / तिन महिना लाग्ने हुँदा समयमा औषधि उपलब्ध गराउन सकिन्दैन ।’

गोदावरी नगरपालिकाका शिक्षा शाखा प्रमुख प्रयागराज जोशीले संविधानमा निःशुल्क शिक्षाको व्यवस्था गरिएको भएपनि

विद्यार्थी अनुपातमा शिक्षक दरबन्दी नहुँदा नीजि शिक्षकबाट पठनपाठन गराउनु पर्ने अवस्था र विद्यालय सञ्चालनका लागि बजेट अभावका कारण विद्यालयले विद्यार्थीबाट नभई अभिभावकबाट शुल्क लिने गरेको बताउनु भयो ।

सम्बाद कार्यक्रममो शिक्षा, स्वास्थ्य, खाद्य र आवासको अधिकारमा रहेर गोदावरी नगरपालिकाका प्रमुख, उपप्रमुख र शाखा प्रमुखहरूसँग सहभागीहरूले गुनासो गरेका थिए ।

घरेलु हिंसा पीडित महिलालाई इन्सेकद्वारा सहयोग प्रदान

अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र कार्यालय, धनगढीले वैशाख ५ गते कञ्चनपुर जिल्ला पुर्नवास नगरपालिका-२ अमरैयाकी घरेलु हिंसा पीडित महिलालाई आर्थिक सहयोग प्रदान गरेको छ ।

कञ्चनपुर जिल्ला पुर्नवास नगरपालिका-२ अमरैयाकी ३३ वर्षीया निर्मला चौधरीलाई राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको सिफारिसमा मानव अधिकार सहायता कक्ष अन्तर्गत १० हजार रुपियाँ सहयोग प्रदान गरिएको हो ।

राष्ट्रिय मानव अधिका आयोग सुदूरपश्चिम प्रदेश कार्यालयका प्रमुख मोहनदेव जोशी र इन्सेक सुदूरपश्चिम प्रदेश कार्यालय, धनगढीका संयोजक खडकराज जोशीले सयुक्त रूपमा पीडितलाई सो आर्थिक सहयोग रकम हस्तान्त्रण गर्नु भएको हो ।

इन्सेक सुदूरपश्चिम प्रदेश संयोजक खडकराज जोशीले पीडितलाई आर्थिक अभावका कारण यातायात खर्च समेत जुटाउन नसक्दा न्याय पाउन समस्या भइरहेकाले सहयोगका लागि राष्ट्रिय मानव अधिकार अयोगले सिफारिस गरेपछि सामान्य आर्थिक अभावकै कारण न्याय पाउनबाट विच्छिन्न हुन नपरोस् भनेर पीडितलाई आर्थिक सहयोग प्रदान गरेको बताउनु भयो ।

पीडित चौधरीले कञ्चनपुर जिल्ला पुर्नवास नगरपालिका-२ का ३९ वर्षीय सनिराम चौधरीसँग २०६० सालमा विवाह गरेपछि पटकपटक कुटपिट गर्ने, खानलाउन नदिएर घर निकाला गरेपछि, दुई छोरा र एक छोरी सहित माइती घरमा बस्दै आएपछि पतिका विरुद्धमा

०७४ सालमा जिल्ला अदातालमा सम्बन्ध विच्छेद र अंशवण्डा सम्बन्धी मुद्दा दिनु भएको थियो ।

जिल्ला अदालत, कञ्चनपुरले २०७८ सालमा अंशवण्डाको मुद्दामा पतिको अंशवाट एक भाग पाउने फैसला सुनाएको भएपनि सम्बन्धिविच्छेदको मुद्दा कानुनी प्रक्रियामा रहेकहोले आर्थिक अभावका कारण समस्या उत्पन्न भएकोले सहयोगका लागि राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग र इन्सेकलाई निवेदन दिनु भएको बताउनु भयो ।

संकटको समयमा इन्सेकले गरेको सहयोगले आफूलाई न्याय पाउन सहज हुने बताउँदै इन्सेक र राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगलाई पीडितले धन्यवाद समेत दिनु भएको छ ।

जि.प्र.का.का.द.नं. ६/०४८/०४९
स.क.प.आ.नं. ११४४९, पान नं. ३००९३९९७६

अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र (इन्सेक)

२०७९ वैशाख १० गते

स्वच्छ, निष्पक्ष र भयरहित निर्वाचनका लागि इन्सेकको अपिल

! निर्वाचनको रक्षा गर्ने, मानव विरोध गर्ने, तथा निर्वाचनको विरोध गर्ने, मानव गरिमाको रक्षा गर्ने !

इन्सेक बितेका तीन दशकदेखि मानव अधिकार उल्लङ्घन तथा ज्यादतीका घटनाका अभिलेखिकरण, मानव अधिकार शिक्षाको प्रचार, मानव अधिकारको पैरवी तथा बहसलगायतका क्रियाकलापमार्फत मानव अधिकार र सामाजिक न्यायको प्राप्तिका लागि क्रियाशील छ। इन्सेकले विभिन्न कार्यक्रमहरू मार्फत आम जनताको अधिकार संरक्षण तथा संवर्द्धनमा आफूलाई केन्द्रित गरेको छ। देशका सातै प्रदेशमा रहेका प्रदेश कार्यालयहरू, ७७ जिल्लाका प्रतिनिधिहरूमार्फत इन्सेकले निर्दिष्ट गरेका कार्यक्रमहरूले पछाडि पारिएको वर्ग तथा समुदायको अधिकार सुनिश्चित गर्न इन्सेक सक्रिय रहेको छ।

लोकतन्त्रमा निर्वाचन स्वच्छ, निष्पक्ष र भयरहित हुन आवश्यक छ। पञ्चायतकालमा भएका निर्वाचनदेखि नै नेपालका अधिकारकर्मी र नागरिक समाजले निर्वाचनहरूको पर्यवेक्षण गर्दै आएका छन्। २०४८ सालको निर्वाचनदेखि मतदाता सचेतना कार्यक्रम तथा निर्वाचन पर्यवेक्षण गरिएको अनुभव इन्सेकसँग रहेको छ। स्थानीय तहको निर्वाचन २०७९ वैशाख ३० गते सम्पन्न गर्न निर्वाचन आयोगले आवश्यक तयारी पूरा गर्दैछ। आयोगले फोटोसहितको मतदाता नामावली र परिचय-पत्र अद्यावधिक गर्ने, मतपत्र छाप्ने, मतदान केन्द्रको टुड्गो लगाउने, निर्वाचन आचारसंहिता जारी गर्ने, निर्वाचन पर्यवेक्षण निर्देशिका जारी गर्ने लगायतका काम सम्पन्न गरिसकेको छ। निर्वाचन आयोगका अनुसार निर्वाचन गराउन आवश्यक पर्ने कार्यहरू अन्तिम चरणमा पुगेको छ।

नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा उल्लेखित 'जनताको प्रतिस्पर्धात्मक बहुदलीय लोकतान्त्रिक शासन प्रणाली, मौलिक अधिकार, मानव अधिकार, बालिग मताधिकार, आवधिक निर्वाचनको अवधारणा लगायतका लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यतामा आधारित समाजवादप्रति प्रतिबद्ध रही समृद्ध राष्ट्र निर्माण गर्ने' व्यवस्थाको स्परण गर्दै, नेपालको संविधानको निर्देशक सिद्धान्तहरू; कानुनको शासन, मौलिक हक तथा मानव अधिकारका मूल्य र मान्यता, लैड्गिक समानता, समानुपातिक समावेशीकरण, सहभागिताको सुनिश्चितता र आवधिक निर्वाचनको हकसम्बन्धी नेपालले अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा जनाएको प्रतिबद्धअनुरूप आसन्न स्थानीय निर्वाचनका सन्दर्भमा तपसीलका बुँदाहरूमा ध्यानाकर्षण गराउन चाहन्छौं।

तपसील

१. नेपालको संविधानको मौलिक हक अन्तर्गतको महिलाको हक धारा ३८ मा उल्लेखित राज्यका सबै निकायमा महिलालाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तको आधारमा सहभागी हुने हकको प्रत्याभूत गर्न महिलाको प्रतिनिधित्व ५० प्रतिशतले सुनिश्चित गर्न,
२. नेपालको संविधानको मौलिक हक अन्तर्गतको धारा ४० मा उल्लेखित दलितको हकले प्रत्याभूत गरेको राज्यका सबै निकायमा दलितलाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तको आधारमा सहभागी हुने हक सुनिश्चित गर्न,
३. नेपालको संविधानको मौलिक हक अन्तर्गतको धारा ४२ मा उल्लेखित सामाजिक न्यायको हकले प्रत्याभूत गरेको सामाजिक रूपले पछाडि पारिएका महिला, दलित, आदिवासी, आदिवासी जनजाति, मध्येशी, थारू, अल्पसङ्ख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, सीमान्तीकृत, मुस्लिम, पिछडा वर्ग, लैड्गिक तथा यौनिक

मानव अधिकार र सामाजिक न्यायका निर्दिष्ट

अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र (इन्सेक)

नागार्जुन नपा-१० (नीलो घर), स्यूचाटार, काठमाडौं

पोस्ट बैक्स नं.: २७२६, काठमाडौं, नेपाल, फोन: ५२९८७७०, फ्याक्स: ५२९८२५१

Email: insec@insec.org.np Web-site: www.insec.org.np, www.inseconline.org

अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र (इन्सेक)

इन्डिनेशन्सको विरोध गर्ने, मानव गरिमाको रक्षा गर्ने !

- अल्पसङ्ख्यक, युवा, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पिछडिएको क्षेत्रका नागरिक तथा आर्थिकरूपले विपन्न खस आर्यको सहभागिताको हक सुनिश्चित गर्न स्थानीय तहको निर्वाचनमा उम्मेदवार बनाउन,
- ४. स्थानीय तह निर्वाचन ऐन २०७३ को दफा (४) उपदफा (१) बमोजिम मनोनयन-पत्र पेश गर्दा राजनीतिक दलले अध्यक्ष र उपाध्यक्ष, प्रमुख र उपप्रमुख तथा जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुख र उपप्रमुखमध्ये ५० प्रतिशत महिला उम्मेदवार अनिवार्य रूपले रहने गरी मनोनयनपत्र पेश गर्ने व्यवस्था गर्न,
 - ५. बालबालिकाको सर्वोत्तम हितलाई मध्यनजर गर्दै 'बालबालिका शान्ति क्षेत्र' को मान्यतालाई सम्मान गर्न र उनीहरूको सुरक्षा र संरक्षणका लागि उनीहरूलाई निर्वाचनसम्बन्धी कुनै पनि गतिविधिहरूमा संलग्न नगर्ने प्रतिबद्धता सार्वजनिक रूपमा जाहेर गर्न,
 - ६. मानव अधिकार उल्लङ्घनकर्ता, मानव बेचविखन तथा ओसारपसारमा संलग्न, महिला तथा बालबालिकाविरुद्धको हिंसामा संलग्न, भ्रष्टाचारमा संलग्न रहेको तथा जातीय छुवाछुत गर्ने तथा त्यस्तो कार्यलाई संरक्षण गर्ने व्यक्तिलाई उम्मेदवार नबनाउन,
 - ७. कुनै पनि किसिमको हातहतियार वा विस्फोटक पदार्थ प्रदर्शन वा प्रयोग नगर्न, जनतालाई धाक, धम्की वा डर त्रास देखाउने र कुनै किसिमले लोभ लालच देखाउने तथा आर्थिक प्रलोभनमा पार्ने वा मतको खरिद तथा बिक्री गर्ने जस्ता कार्य निरुत्साहित गर्न,
 - ८. कानुनको सीमाभित्र रही निर्वाचन खर्च गर्न तथा निर्वाचन सकिएलगतै सार्वजनिक सुनुवाइमार्फत आयव्यय विवरण सार्वजनिक गर्ने।
 - ९. निर्वाचन आचारसंहिताको अक्षरशः पालना गर्ने।

डा. इन्दिरा श्रेष्ठ
अध्यक्ष

अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र (इन्सेक)

नि.प्र.का.का.द.नं. ६/०४८/०४
स.क.प.आ.नं. ११४४९, पान नं. ३०९३९७

मिति-२०७९ वैशाख २९ गते

मतदानमा भाग लिई सार्वभौम अधिकारको प्रयोग गर्न अपिल

भोलि वैशाख ३० गते ७ सय ५३ स्थानीय तहका लागि हुने निर्वाचनको सम्पूर्ण तयारी पूरा भएको निर्वाचन आयोगले जनाएको छ। २०७४ सालमा तीन चरणमा निर्वाचन भएको थियो। संविधानको भावना र स्थानीय तह निर्वाचन ऐनअनुसार ५ वर्षको कार्यकाल सकिएकै दिन निर्वाचन गर्ने निर्णय भएको हो। जननिर्वाचित प्रतिनिधिले प्रशासनिक, व्यवस्थापकीय तथा कार्यकारी कियाकलाप आधिकारिक रूपमा अल्पकालीन, मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्छन्। निर्वाचित प्रतिनिधिहरू स्वाभाविक रूपमा स्थानीय जनताप्रति जिम्मेवार हुन बाध्य हुन्छन्। फेरि लोकतान्त्रिक पद्धतिलाई बलियो बनाउने काम सबैभन्दा बढी स्थानीय तहले नै गर्ने हो। लोकतन्त्र बलियो बनाउन जनताको सहभागिता महत्वपूर्ण हुन्छ।

रक्षा गर्ने !
दापडहीनताको विरोध गर्ने,
गाँववाले गरिनाको

स्थानीय तहको निर्वाचनमा सहभागी भई आफ्नो मताधिकार प्रयोग गर्न आमजनसमुदायमा हार्दिक अनुरोध गर्दछौं। मानव अधिकार, सामाजिक न्याय र विधिको शासनको प्रकृयाको सुदृढिकरण र सबलीकरणमा यो स्थानीय तहको निर्वाचनले महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउँछ। नेपाली जनताले भोलि हुने निर्वाचनमार्फत आफूलाई मन परेको उम्मेदवार तथा राजनीतिक दललाई छान्न पाउने संविधान प्रदत्त सार्वभौम अधिकार प्रयोग गर्ने दिन हो। बिना कुनै डर, धाक-धम्की, त्रास र प्रलोभनमा नपरी मतदान गर्न हामी सम्पूर्ण मतदातालाई अपिल गर्दछौं।

डा. इन्द्रा श्रेष्ठ
अध्यक्ष

अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र (इन्सेक)

नागार्जुन नपा-१०, स्यूचाटार, पत्रमञ्ज्ञा: २७२६, काठमाडौं, कोन: ५२१८७७०, फ्याक्स: ५२१८२५१
ईमेल: insec@insec.org.np, वेबसाइट: www.insec.org.np, www.inseconline.org